

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 15 marca 2016 r.

Adam Bodnar

IX.517.77.2015.ED

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Prokurator Generalny

Od początku funkcjonowania w polskim porządku prawnym Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie, Rzecznik Praw Obywatelskich prowadził korespondencję na poziomie generalnym zarówno z Ministrem Zdrowia, jak i Ministrem Sprawiedliwości. Co prawda ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r. poz. 24 ze zm., zwana dalej ustawą) stanowi o tym, iż Ośrodek jest podmiotem leczniczym podlegającym Ministrowi Zdrowia, to jednak faktycznie umieszczone tam osoby są pozbawione wolności, bez określenia terminu. Fakt, że wnioskodawcą projektu ustawy był Minister Sprawiedliwości, skłania mnie również do zwrócenia się do Pana Ministra w przedmiocie pilnej potrzeby jej nowelizacji.

Pragnę zwrócić uwagę, że w dniu 30 lipca 2015 r. Rzecznik Praw Obywatelskich – prof. Irena Lipowicz – skierowała wystąpienie generalne do ówczesnego Ministra Sprawiedliwości – pana Borysa Budki (nr sprawy II.517.2681.2014). Zawierało ono postulat podjęcia inicjatywy ustawodawczej celem uregulowania praw, podstaw do ograniczenia tych praw oraz obowiązków pacjentów umieszczonych w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie i nawiązywało do poprzedniej korespondencji prowadzonej z Ministrem Sprawiedliwości w tej sprawie (l.dz. DL-III-072-2/15/6). Do dnia dzisiejszego nie otrzymałem odpowiedzi na wskazane wystąpienie.

Pomijając powtórzenie uprzednio zaprezentowanych argumentów pragnę podkreślić najważniejszą kwestię, że państwo odpowiada za każdą osobę pozbawioną wolności. Nie można zatem sankcjonować dowolności w postępowaniu z osobami przebywającymi w Ośrodku, które umieszczane są tam po odbyciu w pełni kary pozbawienia wolności, a w praktyce spotykają się z ograniczeniami znacznie szerszymi niż w jednostce penitencjarnej,

wprowadzanymi bez właściwej podstawy prawnej, wyłącznie w oparciu o postanowienia Regulaminu wewnętrznego Ośrodka.

Rzecznik Praw Obywatelskich, stojąc na straży poszanowania praw i wolności wszystkich obywateli, nie może zaakceptować dowolnego, nie znajdującego umocowania ustawowego, postępowania w omawianej materii i wprowadzania ograniczeń konstytucyjnych wolności i praw bez wymaganej podstawy prawnej, o której mowa w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Warto podkreślić, że uchwalając ustawę nie pochyłono się nad potrzebą określenia także zasad funkcjonowania osób umieszczonych w Ośrodku. Można to było uczynić poprzez odesłanie do przepisów kodeksu karnego wykonawczego, ale z oczywistych względów tego nie uczyniono, aby pobyt w Ośrodku nie kojarzył się z odbywaniem kary pozbawienia wolności. Sama ustawa uchwalana w wielkim pośpiechu pominęła to zagadnienie, a efekty były od początku do przewidzenia. Pozostawienie sfery zasad pobytu pensjonariuszy Ośrodka uregulowaniu wyłącznie w akcie wewnętrznym placówki prowadzi do naruszenia ich konstytucyjnych praw. Taki stan rzeczy istnieje już przez ponad 2 lata funkcjonowania Ośrodka, co powinno zostać niezwłocznie przerwane.

W związku z powyższym, uprzejmie proszę Pana Ministra, nawiązując także do uprzednich pism generalnych kierowanych do Ministra Sprawiedliwości, o podjęcie inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do określenia w ustawie praw i obowiązków osób umieszczonych w Ośrodku w Gostyninie oraz ewentualnie podstaw i przesłanek ograniczenia tych praw. Bardzo proszę o poinformowanie Rzecznika o stanowisku Pana Ministra w przedstawionej sprawie.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż korespondencja odnośnie funkcjonowania Ośrodka w Gostyninie jest prowadzona przeze mnie także z Ministrem Zdrowia. Przesyłam do wiadomości kopię wystąpienia, jakie skierowałem do p. Konstantego Radziwiła w dniu 18 lutego 2016 r.

Załącznik 1 karta.

Podpis na oryginale